

DIRECTOR
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Ja și garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: înveială :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei.

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Un răspuns

La adresa omagială trimisă din partea Blajului unui profesor Ion Bianu, acesta a ținut să răspundă prin scrisoare foarte frumoasă, care este o nouă dovadă a sentimentelor alese pe cari dsa le are față de Blajul nostru. Ea este adresată I. P. S. Sale pâr. mitropolit Vasile și are următorul cuprins:

București, 15 Ianuarie 1928

Inalt Preasfințite Părinte,

Intre multele cuvinte și cuvântări pline de bunăvoință, cari mi-au fost rostite sau trimise din toate părțile și de persoane scumpe mie — cu ocaziunea proclamării solemne a bătrâneței mele — cele cari mai adânc și mai viu au atins inima mea au fost cele sosite prin telegramă dela arhieriei Blajului și Orăzii. Mulțumirea pentru ele o amânasem după celelalte și hotărâsem să o fac în Dumineca de astăzi în mai multă liniște și mai pe îndelete.

Dar între corespondența sosită astăzi mi-a venit plicul dela Blaj, care cuprinde o manifestare mai pe sus și mai dulce inimei mele decât toate celelalte, între cari au fost totuși mai multe adânc mișcătoare.

Blajul dulce al copilăriei mele, mama mea suflătească și intelectuală, lumina cărărilor vieții mele, Blajul, în care am intrat mititel la 1866 și am iesit băiat format în spiritul lui și cu îndrumările lui la 1876, acest Blaj — de care gândul meu nu a încetat niciodată a se simți legat prin conștiința recunoștinței și a datoriei — acest Blaj, îmi vorbește acum, după o jumătate de secol împlinită, cu aceeași părințească și frățească iubire — ca totdeauna — și-mi vorbește prin mulțimea intelectualilor lui, în frunte cu arhierul venerat și cu atâția prietini în urma lui, cu atâția confrăți în munca cărții și a luminării neamului. Nu pot spune (și aici nu este o figură retorică) adânc emoțiune, care m'a cuprins citind și recitind aceste șire și subscrierile cari le urmează. Pomenind de neuitatul meu părinte iubit Moldovănuș, de fratele meu iubit și admirat Bunea, atât de prea timpuriu și de dureros pierdut — ați ridicat emoțiunea sufletului meu peste toate celelalte, dintre cari una adânc mișcătoare a seară.

Rog pe I. P. S. Voastră să primiți și să dispuneți a se comunica tuturor adâncă mea recunoștință pentru iubirea ce mi-s'a arătat, pentru prețuirea peste vrednicie a celor ce am putut face și pe cari Blajul le-a făcut printr'un fiu intelectual al lui — cum am spus în toate ocaziile și acum — și pentru urările de bine cu cari a fost împodobită această prețioasă foaie de hârtie, venită dela umbra celor două turnuri și de lângă sfintele ziduri, din cari de aproape doi secolii se răspândește lumina culturii peste neamul nostru tot.

Al I. Preasfinției Voastre devotat servitor
Ion Bianu

Sus inimile!

Din prilejul depunerii apropiate a noului proiect pentru regimul cultelor

de Dr. VICTOR MACAVEIU
canonic mitropolitan

Se anunță din nou, dela București, că pe biroul sesiunii actuale a parlamentului se va depune și proiectul regimului general al cultelor, pregătit de către ministrul cultelor, dl Al. Lapedatu.

Acest proiect a mai fost depus, la Senat, și în guvernarea liberală trecută (sesiunea 1925/6), a fost și discutat prin cutare comisiune. Anumite dispoziții ale proiectului au întâmpinat și atunci opoziție vehementă din partea arhieriei noastre, precum și întemeiată critică din partea organelor de publicitate, așa încât însuși ministrul cultelor a fost silit să recunoască, că mai ales acel celebru articol (41), care privea chestiunea proprietății bisericești, nu poate fi menținut în formularea și stilizarea lui originală.

Proiectul a rămas atunci nevotat. Astăzi el revine pe masa Corpurilor legiuitoare.

Nu știm, dacă el revine tot în textul de acum 2 ani. Căci, practica legislativă a guvernelor noastre prevede, că proiecte de legi, ca și cel de care vorbim — de importanță capitală pentru pacinica conviețuire și pentru libera dezvoltare a diferitelor confesiuni religioase, pe cari Dumnezeu le-a adunat într'o țară, ca a noastră —, astfel de proiecte să fie pregătite în taină, încuiate cu 7 lăcate, ca să nu le cunoască nimeni în afară de sfetnicii și inspiratorii cei mai intimi ai respectivului ministru, să fie apoi depuse deadreptul pe biroul Corpurilor legiuitoare, să li-se ceară și admită „urgența“ și peste 3 zile și 3 nopți să fie gata, votate, sancționate și date spre publicare la „Monitoriul Oficial“!

Nu știm deci, dacă proiectul de azi diferă, mult ori puțin, de cel de acum 2 ani. Nu cunoaștem soluțiile la cari a ajuns ministrul cultelor în chestiunile importante, asupra cărora a întâmpinat greutăți, cu 2 ani în urmă. Nu știm sugestiile ce îi se fac astăzi, presiunile — sub cari eventual se găsește — venite din partea celor cari cred, că această lege trebuie să fie lanțul de ferecare al altor confesiuni religioase, altele, de cât confesiunea ortodoxă.

Gazetele spun însă, că ministrul cultelor are și acum anumite dificultăți, asupra cărora a cerut și va mai cere avizul și hotărârea consiliului de miniștri.

Bănuim, cari sunt acele dificultăți! Ele nu sunt de ordin intrinsec. Sunt dificultăți de alt ordin: proiectul regimului cultelor trebuie să satisfacă cât mai mult pretențiile intolerante

ale unor capi ai bisericii ortodoxe, ca să se poată pescui cât mai mult în tulbure, să se poată exploata cât mai bine situații nelimpede, pe cari regimul cultelor ar avea să le creeze!

Și atunci în fața tainei, care încunjură proiectul regimului cultelor, în fața bănuelilor, credem, foarte justificate, pe cari le avem, în fața nesiguranței de ceea ce va cuprinde noul proiect, avem tot dreptul să fim îngrijorați.

Îngrijorați de situația ce se va crea bisericii noastre, îngrijorați de situația de neliniște și de disoluție pe care o poate crea această lege, chiar pentru acei cari, într'o orbire de fanatism și intoleranță, voind să sape groapa altora, își vor săpa propria groapă.

* * *

Scopul acestor șire nu este, ca să fixeze punctul de vedere al bisericii noastre, față cu diversele probleme, cari vor face obiectul legii regimul cultelor.

Un memoriu al episcopatului nostru, câteva broșuri publicate și cari se vor mai publica, o serie de articole luminoase, publicate chiar în coloanele acestei gazete (nr. 1, 4, 6 din 1926 etc.) au precizat punctul nostru de vedere, care este în conformitate și cu tradițiile și canoanele bisericii noastre, și cu interesele neamului românesc și ale țării întregite.

Acest punct de vedere îl vor reprezenta — suntem siguri — cu toată hotărârea și demnitatea toți arhieriei noastre, cari au scaun și drept în Senatul României mari.

Dar, datorința apărării bisericii, nu este numai a conducătorilor ei. Ea este datorința noastră a tuturor, clerici și mireni deopotrivă.

În clipele grele, de cumpănă, ale credinței noastre, a celor uniți cu Roma, am văzut și în trecut, cum alături de arhieriei noastre s'a ridicat toată intelectualitatea conștie, și tot poporul nostru.

„Conferențele“ în cauza „autonomiei bisericești regnicolare“, conferențele și impozanta adunare de protest în potruva Hajdudorogului dela 1912, pe vremea stăpânirii ungurești, seria de proteste ale intelectualilor noștri, în potruva „glasurilor de sirenă“ de acum câțiva ani, începute la Târgu-Mureș și continuate în toate centrele și orașele noastre — au fost tot atâtea dovezi de credință, de dragoste și alipire față de biserica unită, au fost mărturisiri publice de bărbăție, de conștiință, de afirmare în fața lumii, a credinței românești-uite cu Roma.

Suntem la un moment de răspântie și astăzi! Nu numai proiectul regimului cultelor

cu taina ce îl încunjură, ci atâtea experiențe ale anilor din urmă: seria de tulburări provocate în parohii unite, persecuții administrative, nedreptăți cu reforma agrară, lipsa unei justiții, care să aplice legile cari ocrotiau cultul și proprietatea noastră — Cibul, Poiana, Ucea, Hamba, Gălăușii, mai nou Gâmbașul, ș. a. — chestiunea serbărilor naționale cu siluirea de conștiință a slujbașilor greco-catolici, etc. etc. constituie materialul de amărăciune, îngrămadit în sufletele noastre. — Nu pentru pierderile cari le am fi suferit — câțiva preoți inconștienți apostatați, câteva sute de credincioși câștigați cu promisiuni și ținuți cu teroare în sinul altei biserici — și pe cari bunul Dumnezeu le-a recompensat, pe altă cale, cu rezultate, pe cari noi nu obișnuim a le trimbița în lumea largă — ci pentru că, în lupta de apărare, ni-se irosesc forțele de muncă cuminte, pentru că din lupta dintre frați profită alții, — sectarii —, profită imoralitatea și desfrăul, și se destramă sufletul acelei țărâni curate care credea până acuma în Dumnezeu și în autoritatea legii, pe care astăzi o vede nesocotită și batjocorită de către aceia, cari ar fi chemați să o apere și să o ocrotească.

Să mai vorbim de dificultățile externe, pe cari le adaugă țării, cei cari pentru motive de „ortodoxie“ pregetă să ratifice o convenție internațională — cum este concordatul? Ori așteptăm, ca sf. Scaun să vină să denunțe el însuși acest concordat, pentru refuz de împlinire a angajamentului luat de guvernele României? ...

Da, este interesul țării românești. Este interesul bisericii unite, ca să ne mișcăm cu toții. ...

Cerem arhieriei noastre, să dea deslegare pentru acțiunea, pe care vrea și trebuie să o înceapă clerul și poporul bisericii române unite, pentru apărarea ei. Le mai cerem, să dea poruncă de rugăciune și procesiune publică, în toate satele și orașele noastre. *Noi creдем încă în puterea rugăciunilor!* — Vom îngriji, ca aceste rugăciuni să se rostescă pe

întreg rotogolul pământului, ori pe unde se vor găsi suflete catolice.

Cerem preoților noștri, (și aceloră, pe cari dl ministru Lapedatu și i-a câștigat prietini și aderenți personali!) ca — să fie la postul lor.

Cerem tuturor mirenilor noștri intelectuali — începând dela scaunele ministeriale, dela băncile Senatului și ale Camerii, dela scaunele Cassației, ale prefecturilor etc. etc., — să facă dovada credinței lor și a ascultării de mai mari bisericești, mai pe sus de cadrele partidului politic, mai pe sus de ascultarea de oameni. ...

Cerem poporului nostru drept-credincios să asculte glasul conducătorilor sufletești, cari au datorința de a-și pune sufletul pentru turma încredințată, glasul intelectualilor mireni, cari sunt în măsura să aprecieze rolul din trecut, și cel din viitor, al bisericii române unite în sinul neamului românesc.

Ne vom inspira cu toții din istoria acestei biserici. și umbrele marilor înaintași, începând dela Inocenție Micul, vor ocroti și povățui acțiunea noastră de apărare și de salvare a bisericii noastre.

Și am convingerea, că vom birui. De partea noastră este dreptatea și adevărul, dragostea de pace, dorul de liniște și de progres al neamului și al țării românești.

Și în privirea acestor credințe, porțile iadului nu vor putea să răsbească!

Conferență episcopescă. Știrile despre intenția hotărâtă a dlui ministru Al. Lapedatu de-a depune pe biroul Senatului, încă în această lună, proiectul pentru noul regim al cultelor, au întrunit pe episcopii bisericii noastre la o nouă conferență, ținută Marția trecută, în 24 Ianuarie c. aici la reședința mitropolită din Blaj.

Au participat la această conferență, prezidată de I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit, Preasfinții episcopi dela Oradea și Lugoj, iar Preasfințitul Iuliu al Gherlei, reținut de alte chestiuni, a fost reprezentat prin Rvmul pâr.

canonic Dr. Gheorghe Vidican. Acces au avut și membrii capitolului mitropolitan. Discuțiile s'au învârtit aproape exclusiv în jurul noului proiect pentru regimul cultelor și hotărârile luate privesc lupta ce este a se da, cu toată energia, pe această chestiune de covârșitoare importanță pentru biserica noastră.

La desbaterile dela Senat vor participa toți arhierii, în frunte cu I. Preasfinția pâr. mitropolit, care cu toată greutatea unei no. deplasări la București, ține să nu lipsească dela locul de datorie al luptei pentru interese vitale ale bisericii pe care o conduce.

Articolul cu pricina. În legătură cu șire de mai sus, găsim a fi potrivit să dăm — după ultimul număr de Vineri, al ziarului „Cuvântul” sosit după zețuirea editorialului nostru — textul articolului XLI din proiectul pentru noul regim al cultelor.

Este următorul:

„Bisericele (casele de rugăciune) și averile bisericești, afară de fundațiunile cu personalitate juridică distinctă, aparțin comunităților religioase locale pe al căror nume sunt făcute actele de proprietate. — Situația fundațiilor administrate de organele bisericești se va regula conform legii persoanelor juridice.

„Dacă o întreagă comunitate religioasă trece la un alt cult, biserica, casa parohială, cu toată averea acelei comunități, devin proprietatea comunității celei noi, sau la care s'a făcut trecerea. Dacă numai majoritatea membrilor unei comunități religioase trece la un alt cult și acel cult nu dispune în localitate de biserică, minoritatea va acorda majorității, pentru clădirea unei alte biserici și case parohiale, o despăgubire proporțională care în caz de neînțelegere va fi fixată de tribunalul deia reședința curții de apel din circumscripția respectivă, iar statul va întregi la cerere, sumele necesare pentru acelaș scop.

„Ce privește sesiile acordate prin reformă agrară, asupra folosinței lor va decide, pentru toate cazurile de trecere dela un cult la altul

☐ ☐ Foia „Unirii“ ☐ ☐

Pagini de știință

O chestie interrituală

Cuminecarea de Paști în lumina dispozițiilor noului Corpus Iuris Canonici

de Dr. Felician Bran

II. Articol final.

Ambele legi, schițate în numărul trecut, consună în cele esențiale în ce privește punctele 1 și 3 și astfel întrebarea după lucrul principal se mărginește singur la *cuminecarea de Paști*, din care cauză Hilling se ocupă exclusiv numai cu aceasta, în felul următor:

S'ar putea presupune cu bun temei, că §-ul 2 al canonului 866 relativ la ritul cuminecării de Paști, se referă și la biserica orientală. Adevărat, că Codicele restrânge în canonul 1 principial validitatea normelor cuprinse în el la biserica latină, face însă și excepțiunea: „și de iis agatur, quae ex ipsa rei natura Orientalem (ecclesiam) afficiunt“. Acest caz pare a fi aici, întrucât este vorba de raportul interritual dintre cele două biserici. N'avem deci să reproșăm nimic lui Albert Blat, care, în al său *Commentarius textus C. I. C., III. De rebus, Pars. I (ed. 2., 1924) pag. 201* declară apriat, că prescrierea Constituțiunii „Tradita“ referitor la cuminecarea de Paști, prin §-ul 1 al canonului 866 C. I. C. s'a abrogat și că numai sfatul rămâne, că la Paști fiecare credincios să se cuminece după ritul său.

Cu toate acestea — spune Hilling — *Congregațiunea bisericii orientale* susține un alt punct de vedere.¹⁾ Ea la 31 Octomvrie 1922 a scris în această afacere Delegatului apostolic din Egipt următoarele: „... Răspunzând la scrisoarea D.-Voastre din 25 Februarie trecut, în care expuneți unele dubii cu privire la libertatea (cel puțin cu privire la Orientali) de a primi cuminecătura de Paști după oricare rit și în oricare (după plac) biserică, vă fac atent pentru conformare, că C. I. C. nu obligă pe Orientali și astfel ei trebuie să se conformeze și în viitor propriilor legi și datine, cari s'au dat ori aprobat Orientalilor în diverse timpuri de către Sf. Scaun. Știți preabine, că dispozițiunile legilor universale nu se pot aplica Orientalilor, dacă ei în acele nu sunt expres numiți. Nu se poate pricepe, cum s'a putut face atâta zarvă în jurul măsurii luate de episcopul armean, după ce acesta este în conformitate cu regulile stabilite în Constituțiunea Apostolică „Tradita ab antiquis“. Căci aceasta e încă în deplină vigoare, după ce niciodată nu a fost revocată.“²⁾

Intr'o a doua epistolă din 14 Aprilie 1924 către acelaș delegat apostolic, asesorul Congregațiunii bisericii orientale a lămurii obligator în toate părțile conținutul scrisorii din

¹⁾ Rectificarea acestei aserțiuni o vom da mai jos, după Vermeersch și Creusen. Aici însă ținem să comunicăm părerea lui Hilling, dela începutul anului 1925.

²⁾ Actul acesta, și celelalte acte ce urmează, sunt scoase din studiul: „Circa il valore del Codice di diritto canonico per gli Orientali“, în „Monitore Eccl.“ XXXVII, 101.

31 Octomvrie 1922, răspunzând și la 2 întrebări, pe cari le-a pus Sfântului Scaun cu privire la tema noastră, conferința episcopescă ținută în Cairo la 28 Maiu 1923. Aceste dubii așa sună:

1. Poate-se învăța nepedepsit, că credincioșii riturilor orientale păcătuiesc grav și nu-și împlinesc datoria lor de Paști, dacă se comunică după ritul latin? — Răspunsul: *Da*

2. N'ar fi mai bine a se recomanda ca socotind starea actuală a tuturor catolicilor din Egipt, credincioșii orientali să fie obligați cu părintească silință a urma praxa indicată în canonul 866? — Răspunsul: *Aranja sub 1.*

Din aceste deciziuni urmează că, potrivit praxei Congregațiunii bisericii orientale, canoanele, cari privesc raportul interritual, nu se pot aplica la Orientali în teritoriul bisericii orientale. După această praxă, §-ul 2 al canonului 866 trebuie interpretat în sensul, că credincioșii latini pot să-și împlinescă obligațiunea de Paști în orice rit și în orice biserică, dar Orientalii, cari stau într'un teritoriu oriental, numai după dispozițiile propriei eparhii, respectiv după acelea cari privesc direct pe Orientali.

Regula numită în urmă, Congregațiunea bisericii orientale a aplicat-o, în scrisoarea menționată din 14 Aprilie 1924, și cu privire la 2 alte puncte speciale, cari pot veni în discuțiune în această legătură. Punctul prim privește §-ul 1 al canonului 849, care permite oricărui preot a duce în mod privat sf. cuminecătura la bolnavi, dacă are cel puțin învoirea

„Ministerul cultelor de acord cu cel al agriculturii“.

Acesta este punctul de vedere, la care s'a oprit — după informațiile dlui Nae Ionescu — d. ministru al cultelor. Vom reveni asupra lui în numărul viitor, dar nu putem să nu dăm de pe acum — din acelaș număr al „Cuvântului“ — următoarele cuvinte de apreciere ale dlui Nae Ionescu: „Să recunoaștem, că sub aparențe de obiectivitate, art. 41 al proiectului Lapedatu, însemnează — prin situația de fapt — o grea lovitură dată uniților.*) Ministerul cultelor pare însuși convins de aceasta, — și tocmai aci stă motivul ezitărilor în jurul art. 41. Căci după toate altele, *fundamentul juridic al dispozițiilor proiectului de lege, nu este din cele mai tari*. Evident, problema are și o latură politică, adesea precumpănitoare; dar nu e mai puțin adevărat, că tocmai considerente politice ar trebui să ne impună mai multă rezervă și obiectivitate“.

Cuvintele acestea de superioară înțelegere a situației, venite dela un protagonist al ortodoxiei, sunt de foarte mare preț pentru luptele cari ne așteaptă în legătură cu proiectul de lege amintit.

Iarăși moda

Sub titlul acesta, Preasfințitul Alexandru al Lugojului revine din nou (în numărul dela 15 Ianuarie c. al „Sionului Românesc“) asupra modei de azi a femeilor sbiciuind extravagantele ei și îndemnând familiile preoțești la cât mai deplină decență în îmbrăcăminte.

Dăm și noi aici o parte a acestor aprecieri și îndemnuri:

Moda femeilor noastre are astfel de apariții morbide, cât provoacă legitime proteste și în lagărul feminin. Cu ocazia unei vizite de anul nou, îmi spuse o damă distinsă din Lugoj, cât de tocit este simțul estetic al multor femei de astăzi. Până acuma damale își făceau toaleta în micul lor budoar, rezervat pentru uzul particular al damelor. *Astăzi multe își duc bu-*

*) Sublinierile sunt ale noastre.

N. R.

doarul cu sine în poșetă și se pudrează și se fardează și încondeiază, scoțând oglinda în văzul lumii, pe stradă, în tren, în birou, dedându-ve acolo și artei de „manicure“, fără cea mai mică jenă. Judece lumea serioasă, dacă așa ceva e îngăduit și estetic. Ar trebui ca și bărbații să-și ducă cu sine „necessaire“-ul și să se săpunească și radă în birou sau tren, sau să-și umble cu pieptenul în piete pe stradă, scoțând oglinjoara și admirându-și trăsăturile. Asta ca să fim la modă! Deci mai slăbiți-ne cu moda!

Ceeace mă doare mai apoi nespuse pe mine ca arhieru, este că astfel de apariții morbide se văd ici-colea și în familiile de preoți, cari ar trebui să fie model de severitate în moravuri și să exceleze prin modestie și gravitate. Cu adevărat îți vin în minte cuvintele lui Iuliu Caesar: „Et tu fili mi Brute?!“ Nu pot să nu vestejesc îndestul astfel de importanții și imitații a modei și în sânul familiilor noastre preoțești. Țin să atrag luarea aminte specială a confrăților preoți asupra acestor apariții triste și să declar, că în virtutea conștiinței mele de arhieru, *eu voi boicota astfel de case, unde s'ar fi încuibat astfel de datină păcătoasă, fie la soțiile lor, fie la odraslele lor ce au ieșit din anii copilăriei.*

Mi-ar părea nespuse de rău să trebuiesc să produc supărare cuiva dintre confrăți, luând măsura severă impusă de sublimitatea oficiului meu de arhieru, anunțată mai sus. Nădăjduesc însă că nu voi fi silit s'o fac în nici un caz.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat a numit pe pâr. *Victor Almdășan* paroh la Crăești, iar pe pâr. *Aurel Muntean* adm. parohial la Cucerdea.

— P. Ven. Ordinariat de Oradea a numit pe pâr. *Petru Gherman* la Cordău, pe pâr. *Iuliu Patuchy* la Terebești, iar pe pâr. *Ioan Fântânar* la Șimand.

presupusă a preotului, căruia e încredințată păzirea preasfântului sacrament (adeca parohul, ori rectorul bisericii). La întrebarea conferinței episcopoești din Cairo, Congregațiunea bisericii orientale a declarat, că această dispozițiune nu se poate aplica la biserica orientală. „Prelații orientali, fără îndoială, pot regula în teritoriul jurisdicțiunii lor proprii primirea sacramentelor după propria lor autoritate. Căci privilegiile, cari s'au acordat de canoane pentru primirea cuminecăturii private la domiciliu, n'au nici o valoare pentru Orientali într'un teritoriu oriental. De aceea misionarii latini au nevoie de învoirea Ordinarelui ori a parohului pentru cuminecarea privată ori de pietate la locuință“.

Al doilea punct se referențe la canonul 881, care dă confesarilor împuternicire de a absolve și pe penitenții unui alt rit, dacă ei ascultă mărturisirile în un așa loc, unde au jurisdicțiune ordinară ori delegată. La aceasta, rezoluțiunea din 14 Aprilie 1924 a Congregațiunii bisericii orientale observă: „Ceeace privește mărturisirile supușilor unui alt rit în afară de bisericile și locurile, în cari confesarul posedă jurisdicțiune exclusivă și cumulativă, e sigur că e necesară jurisdicțiunea delegată a Ordinarelui penitentului. Dacă unii dintre episcopii întruniți la conferență, au voit să acorde, fără vorbă multă, această jurisdicțiune tuturor confesarilor, cari sunt aprobați de vre-un Ordin în teritoriul Egiptului, s'au folosit de dreptul lor. Dar nu mai puțin e neîndoios că Ordinarii, cari nu s'au folosit de acest drept, și-au rezervat aprobarea din caz în caz“.

Așadară și față de acest canon trebuie aplicat dreptul canonic oriental în teritoriile bisericii orientale. Cazul din urmă e cu atât mai remarcabil, cu cât §-ul 1 al canonului 881 apriat numește pe catolicii de ritul oriental. Cu toate acestea, ținutul în cuprinsul căruia are vigoare acest canon, e mărginit la teritoriul bisericii latine.

Motivele cari au îndemnat Congregațiunea bisericii orientale la această interpretare restrictivă, se întemeiază pe aceea, că executarea normelor Codicelui în biserica orientală ar putea provoca o mare încurcătură. Și apoi trebuie să se ia în considerare, că prelații bisericii orientale n'au fost ascultați la compunerea noului Codice.

Până aci Hilling, care, dupăcum vedem, se ocupă de întreg complexul chestiunii, dacă normele Codicelui au, ori nu, valoare și pentru biserica orientală. Pe noi ne interesează aici numai chestia cu cuminecarea de Paști și este evident că sub acest respect în cele de mai sus este greșală, căci cu toate că e în afară de orice îndoială, că Codex Iuris Canonici nu obligă pe Orientali decât dacă e vorbă de chestiuni cari, din însăș natura lucrului, privesc și biserica orientală (§ 1.), în cazul nostru, pe lângă că sunt anume numiți Orientalii, e vorbă de un lucru care privește și pe Orientali.

Cum, și de unde a provenit greșeala, ni-se spune la Vermeersch și Creusen*) cuvintele cărora le citez textual: „Decepti, ut vi-

*) Epitome, cit. pt. I., pag. 41.

— P. Ven. Ordinariat de Lugoj a numit pe pâr. canonic *Nicolae Muntean* defensor matrimonial, pe pâr. *Pavel Alic* adm. parohial la Riu-bărbat, iar pe pâr. *Iulian Gerghel* adm. parohial la Vișag.

Secție a femeilor la Asociațiune. Grație stăruințelor dlui profesor *Iuliu Moldovan* dela Cluj, „Astra“ noastră culturală s'a îmbogățit cu o nouă secție, a femeilor grupate în jurul deosebitelor reuniuni dn femei, constituite acum de curând ca subsecție feminină în cadrele secției biopolitice. Trecută prin adunarea generală dela 4—5 Decemvrie și prin ședința plenară dela 29 Decemvrie 1927, s'au împlinit toate formalitățile pentru a-și putea începe activitatea. În fruntea noii secții stă dna *Maria B. Baiulescu*, prezidenta Uniunii societăților de femei, având ca membre active și corespondente o serie de doamne, cunoscute din mișcarea reuniunilor noastre de femei. Blajul este reprezentat prin dșoara *Eliza Bodocan*, ca membră corespondentă.

Locale. Luni la Treisfinți, va predica în catedrală pâr. *Dr. Vasile Aftenie*, Joi la Intimpinarea Domnului, pâr. *Dr. Augustin Tătar*, profesori la Academia de teologie, iar Dumineca viitoare, a Vameșului și Fariseului, pâr. *Iosif Bucur*, contabil la Adm. centrală capitulară.

— Marția trecută, la aniversarea unirii principatelor, s'au ținut și de astădată obișnuitele serbări de comemorare. Liturghia solemnă a fost pontificată de Mgr. *Dr. Ambrosiu Chețianu*, vicarul mitropoliei, participând în afară de școli și autoritățile civile. După serviciul divin au urmat festivitățile școlare, aranjate deosebit pentru fiecare școală, cu câte un discurs ocazional, puncte de cor, orchestră și declamări potrivite. Întreg orașul pavoazat vestea și el tuturor marea sărbătoare națională.

— Azi, Sâmbătă, 28 Ianuarie, s'a oficiat un parastas solemn pentru Regele Ferdinand, dela moartea căruia s'au împlinit șasă luni.

Savantul român Levaditi ia un premiu internațional. Cunoscutul profesor dela universitatea din Cluj Levaditi a primit de curând dela Senatul universității din Edinburg premiul

detur, divulgatione cuiuspiam responsi, *Monitore Eccl.* 1925 p. 101 sqq. et *Cicognani*, II, 9, 3, existimarunt Orientales etiam explicitate nominatos non affici Codicis canonico, nisi praeterea ex ipsa rei natura comprehensivernantur; quod cum ipso textu Codicis pugnare satis manifestum est. — *Occasio erroris* haec fuit. Etsi c. 866, § 1, omnibus fidelibus facultatem facit suscipiendi s. communionem quolibet ritu confectam, et § 2 mere suadet ut communionem paschalem suo quisque ritu suscipiat, assessor S: C. pro Neg. Ritus Orientalis scripserat in plenario coetu 14 Aprilis 1924 responsum esse Orientales semper teneri C. Tradita, Pii X., quae fideles sub peccato mortali obligat ad recipiendam communionem paschalem proprio ritu. Sed in plenario coetu, 26 Ian. 1925, de quo melius constat, *declaratum est etiam Orientales frui posse* § 2. c. 866. Quare *Cicognani*, p. 338, retractavit quae posuerat p. 14. T. II. sui Commentarii⁴⁾.

Inconsecință, referitor la cuminecarea de Paști în ritul propriu, există numai sfat, și nu poruncă.

⁴⁾ Cfr. și *Șipos*, op. cit., pag. 72 și 84 cu nota 40 — Pag 84: „*Communio*... Omnes fideles, cuiusvis ritus, pietatis causa sacramentum Eucharistiae quolibet ritu confectum suscipere possunt. *Suadendum* tamen, ut suo quisque ritu fideles praecepto communionis paschalis satisfaciant. *Viaticum autem debent* ritu proprio accipi, *excepto casu* urgentis necessitatis, quando fas est illud quolibet ritu accipere“.

Citiți și răspândiți „UNIREA“

»Cameron« pentru o importantă descoperire terapeutică. Intre ceie au mai primit acest premiu se înșiră Pasteur (la 1889), doctorul Cordet (la 1921), savantul englez Banting (1927) și alții, al căror nume arată, că premiul d-lui Levaditi este o mare cinste pentru neamul căruia aparține.

»Revista Economică« iar la Sibiu. Dela începutul acestui an, cunoscuta publicație economico-financiară, »Revista economică« — care decăzuse în timpul din urmă — apare din nou la Sibiu sub direcția d-lui Constantin Popp și având ca redactor pe dl. Dr. Mihail Velicic. Reintinerit complet, acest organ oficial al institutelor financiare românești din Ardeal unite în »Solidaritatea«, se ocupă iar de toate chestiunile importante de pe acest teren, dând orientări și soluții din cele mai prețioase.

Concurs. P. Ven. Ordinariat arhiepiscopesc publică cu termenul de 29 Februarie c. concurs la parohiile Făgășor (prot. Cătina), Măciș (prot. Cluj) și Tăuș (prot. Bliia).

Telefonul »Unirii«

C. Petiș. Faptul, că elevii uniți ai școlii normale din Avrig sunt siliți de direcțiunea școlară să urmeze religia împreună cu elevii de confesiune ortodoxă, este în adevăr revoltător și ne-am îngrijit să se facă intervențiile necesare pentru curmarea acestui proselitism păcătoș făcut de o autoritate școlară.

M. Sibiu. Toată povestea cu rezistența, pe care arhierii bisericii ortodoxe se pregătesc să o facă proiectului d-lui Lapedatu, nu este — după părerea noastră — decât o simplă inscenare menită a ușura situația d-lui ministru al cultelor în fața opoziției ce-l așteaptă din partea arhierilor și a tuturor parlamentarilor bisericii noastre. »Incurcătura«, în care s'ar găsi guvernul din cauza acestui proiect nu vine deci dela arhierii ortodoxiei, cari pentru o stilizare »ortodoxă« a articolului 41 sunt în stare să înghită și Concordatul, ci singur și exclusiv dela atitudinea dărăz și implacabilă a bisericii noastre, care cu nici un preț nu poate accepta pe această chestiune nici un fel de transacție. De altfel, având importanța pe care o are, nu-i eschis să Vi-se adeverească părerea, că guvernul liberal, încurcat în propriile-i slăbiciuni, să se fi gândit a face din această chestiune o platformă de retragere... onorabilă.

P. Cluj. Atacul nesocotit și cu totul neînțeles dintr'un număr recent al »Patriei« al celui ce a crezut că poate găsi elementele unei »perversități« în hotărîrea foarte bine chibzuită și deplin motivată a unei »autorități bisericești«, care a refuzat acordarea lotului al doilea al unei construcții aceluiași »inginer român«, căruia i-se încredințase primul lot, este după părerea noastră — atât de imoral, încât nici un fel de etichetă tricoloră nu poate să-l curețe de această murdărie. De aceea și refuzăm a ne ocupa de el mai pe larg. Dar nu-i eschis să o facă însăși autoritatea bisericească vizată.

»Carpații«. Brașov. Ocupați, cum vedeți, cu chestii mult mai importante decum ar fi reproducerea unor șire convenționale la adresa marelui DVoastră patron dispărut, nu suntem în situația de-a Vă putea onora rugămintea. În lipsa altui material și pentru a mai întârzi eventual și prin aceasta prăbușirea fatală în perspectivă, n'aveți decât să le publicați DVoastră, adresându-Vă pentru ele celor în drept a Vi-le pune la dispoziție. — De rectificarea pe care o faceți luăm act, fără a crede însă un singur cuvânt din tălcul »tipografic«, în dosul căruia ați crezut a Vă putea retransa.

S. Vărădia. Am primit abonamentele dela Greoni și Mercina. Parohia Mercina mai restează încă 330 Lei până la 31/XII-1927. Conspetele abonațiilor restanțieri le vom trimite, mulțumindu-Vă de pe acum pentru interesul ce ne purtați.

P. Câmpia Turdei. Romanul de care întrebați se poate procura dela »Cartea Românească«. București Bulev. Academiei nr. 3.

D. Vama. Primit abonamentul pe 1927. Adesa se va corege la tipărirea din nou a adreselor, care este în curs.

I. Riu-de-mori. Am primit 200 Lei, mai restată încă 230 Lei. Gazeta s'a trimis.

Dr. Ch. Marghita. Am primit abonamentul pe anul curent. Calendarul s'a trimis.

Dr. B. Timișoara. Confirmăm primirea sumei de 200 Lei, abonament pe anul curent.

T. Nicopoi. Am primit 200 Lei, abonament pe 1928. Calendarul s'a trimis.

Oficiul parohial. Igrăș. Suma de 200 Lei, abonament pe anul curent am primit-o.

D. Albești. Am primit abonamentul pe jumătatea primă a anului curent.

Casina. Orăștie. Chităm primirea sumei de Lei 200, abonament pe 1928.

G. Ghimesfăget. Am primit 200 Lei, abonament pe anul curent.

M. Cleja. Am primit 200 Lei. Achitat până la 31/X 1928.

Dr. V. Tg.-Mureș. Am primit abonamentul pe anul curent.

M. Timișoara. Primit 200 Lei, abonament pe 1928.

Consistorul arhiepiscopesc de Alba-Iulia și Făgăraș

Nr. 586—1928.

Concurs

Pentru completarea postului de director al Școlii de meserii »Sf. Iosif«, de pe lângă Orfelinatul gr.-cat. român de băieți din Blaj, publicăm prin aceasta concurs cu termenul de 13 Februarie 1928.

Retribuțiile împreunate cu acest post se plătesc din bugetul Ministerului instrucțiunii publice și sunt întru toate egale acelorora pe cari le au directorii școlilor similare ale Statului, inclusiv gradații și drept de pensie.

Cei ce doresc să obțină acest post, vor avea să-și înainteze la subsemnatul Consistor cererile însoțite de documente, dovedind că întrunesc toate condițiunile cerute de Legea asupra învățământului profesional.

Concurenții de religie gr.-catolică au preferință.

Blaj, din ședința consistorială, ținută la 25 Ianuarie 1928.

Dr. Vasile Suciu
arhiepiscop și mitropolit.

Administrația centrală capitulară — Blaj

Nr. 49—1928.

Lemne de vânzare

Administrația centrală capitulară din Blaj jud. Târnava-mică, vinde, prin licitație cu oferte închise, 2654 metri șteri lemne focale de fag, calitatea I, cari lemne se află în pădurea fundațiunii Andreiu Frâncu comuna Buzaș, 4 km. depărtare dela Iieanda, j. Someș.

Termenul 5 Februarie 1928 orele 12 din zi.

Deodată cu ofertele se va depune și o garanță de 5% a prețului oferit, în numerar, sau scrisori de garanță.

Condițiuni de plată: jumătate din preț la aprobarea licitației din partea Venerabilului Capitlu mitropolitan, cealaltă jumătate cel mult până la 30 Iunie 1928.

Ofertele și garanța se vor trimite Administrației c. capitulare din Blaj.

Blaj, 18 Ianuarie 1928.

Dr. Ambroziu Cheșianu
administrator capitular

(437/2-2)

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericești. Vesminte din cele mai bune ștofe.

Prapori de mătășă din Damasc. Candelabre din bronz auriu de 6 până la 24 lumini. Potire cădelnițe, picside, epitrafire.

Fabrică de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabric clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 50 ani și se află în depozit dela 10—500 kgr.

Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr. 6.

(97) 29—?

Cassa de Economie S. P. A. din Bliia

Convocare

Cassa de Economie S. P. A. din Blaj își va ținea

a XXXVIII-a adunare generală ordinară anuală

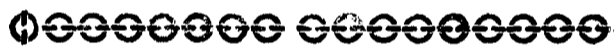
la Blaj, în localul institutului, Duminică la 19 Februarie 1928 la orele 12 a. m.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării, stabilirea capacității de a hotărî.
2. Raportul consiliului de administrație pe anul de gestiune 1927, și prezentarea încheierii de conturi.
3. Raportul comitetului de cenzori.
4. Aducerea hotărîrii asupra încheierii de conturi, asupra împărțirii profitului și votarea absolutului pe seama consiliului de administrație și a comitetului de cenzori.
5. Aducerea hotărîrii asupra sporirii capitalului dela 1.000.000 Lei, la 5.000.000 Lei.
6. Modificarea §-lui 3 al statutelor.
7. Alegerea membrilor în consiliul de administrație.
8. Eventuale propuneri.

Accionarii, cari doresc să-și exerciteze dreptul de vot, au să-și depună acțiunile, precum și documentele de împuternicire, la cassa institutului, respective la Banca Economică, Societate Anonimă în Diciosânmărtin, până la 18 Februarie 1928 orele 12 a. m.

Consiliul de administrație

Dr. Virgil V. Baican

fost asistent la Clin. med. și cea neurologică din Cluj
medic arhiepiscopesc

Dă consultații în boale interne și nervoase

Instalație de Roentgen

BLAJ, Piața Inocențiu M. Klein
(lângă Administrația centrală capitulară)

(7) 3-3

GRATIS

Trimit catalogul despre **Vițe de vie altoite** care cuprinde de prețurile cele mai ieftine și sfaturile neresplătibile pentru fiecare viticultor. În interesul propriu al DV. nu procurați vițe de vie sau vițe altoite, până când nu cetiți călauza mea de viticultură.

Adresa I. SZÜCS pepinerie 25

21—? [160]

Diosig, jud. Bihor.

Se caută agenți pe lângă provizie mare.

RECLAMA

„este sufletul comerțului“